

7. søndag efter Trinitatis søndag d. 30. juli 2017

Salmer:

10 Alt hvad, som fuglevinger fik

414 Den mægtige finder vi ikke

367 Vi rækker vore hænder frem

86 Hvorledes skal jeg møde

Prædikentekst: Lukasevangeliet 19,1-10

Jesus kom ind i Jeriko og gik gennem byen. Der var der en mand, som hed Zakæus, han var overtolder, og han var rig. Han ville gerne se, hvem Jesus var, men kunne ikke for skaren, da han var lille af vækst. Så løb han i forvejen og klatrede op i et morbærfigentræ for at få ham at se, for han måtte komme den vej forbi. Da Jesus kom til stedet, så han op og sagde: »Zakæus, skynd dig at komme ned! I dag skal jeg være gæst i dit hus.« Så skyndte han sig ned og tog glad imod ham. Men alle, som så det, gav ondt af sig og sagde: »Han er gået ind som gæst hos en syndig mand.« Men Zakæus stod frem og sagde til Herren: »Se, Herre, halvdelen af, hvad jeg ejer, giver jeg til de fattige, og hvis jeg har presset penge af nogen, giver jeg det firedobbelt tilbage.« Da sagde Jesus om ham: »I dag er der kommet frelse til dette hus, fordi også han er en Abrahams søn. For Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.«

Et menneskes liv består af mange øjeblikke. De er helt forskellige. Nogle er mørke og triste. Andre er hverdagsagtige og sådan halvgrå. Nogle er lysere og lettere. Andre er fyldt med glæde. En glæde, som breder sig til de efterfølgende dage. Vi oplever kun et øjeblik af gangen. Erindringen om de tidligere øjeblikke fylder os og kan stadig farve vores sind. Og forventningen om de kommende øjeblikke kan på samme måde fylde os med forventning, spænding, glæde eller frygt og påvirke det øjeblik, vi nu er i. Men vi oplever kun et øjeblik af gangen.

I dag møder vi Zakæus i nogle af hans livs øjeblikke. Vi kunne have mødt ham tidligere i livet. Og vi kan spekulere. Hvordan var hans barndom? Hvordan var hans ungdom? Var det hans mening, at

han ville være tolder, endda overtolder, et af de mest forhadte jobs i datidens Israel? Eller havde han andre foretrukne fremtider, som så ikke blev til noget? Et job som tolder betød, at man opkrævede skat på vegne af den romerske besættelsesmagt. Og ofte stak man en del til side til sig selv også. Man blev rig. Men rigdommen havde en pris: social udstødelse.

Gled han bare stille og rolig ind i tolderjobbet, eller traf han nogle aktive valg, blev han tiltrukket af pengene, magten, evnen til at skabe frygt hos andre; ”mon tolderen snart kommer og opkræver det, jeg skylder ham?”

Skete der nogle uforudsete begivenheder, tilfældigheder, var det nærmest skæbnen, som formede hans vej og gjorde, at han endte som tolder?

Og hvad med vejen mod overtolderposten? Hvor meget måtte han bruge sine albuer for at få den position? Eller var han simpelthen bare den bedste til at indkræve skatter og afgifter?

Vi kunne have mødt Zakæus andre dage end den, vi hører om i teksten. Så vi kan kun spekulere på de andre øjeblikke i hans liv. Spekulere over, hvordan de var, og hvordan hans fremtid blev efter det afgørende møde med Jesus. For der skete noget særligt med Zakæus den dag. Hans skæbne blev vendt.

Navnet Zakæus betyder ren eller uskyldig. Men hans liv havde ikke været rent eller uskyldigt. Zakæus havde udnyttet andre mennesker og indkrævet flere penge fra dem, end han skulle. Zakæus havde truffet nogle dårlige valg i sit liv. Det er vist ikke for meget at sige, at det var hans egen skyld, at han var socialt udstødt. Han havde uretmæssigt opkrævet for mange penge af folk og taget dem selv. Zakæus var skyldig. Måske var det derfor, at han gerne ville se, hvem Jesus var. Han havde hørt om denne mand, som behandler skyldige og udstødte personer, netop toldere og syndere, på en uhørt barmhjertig måde.

Så Zakæus vil gerne se Jesus. Og i dag skal det så ske. Der er bare et problem. Zakæus var ikke særlig høj. Det kan have sine fordele. Men bestemt også sine ulemper. Det er svært at se noget, når der er mange mennesker samlede. Men Zakæus er snedig, løber i forvejen, klatrer op i et træ. Nu er han klar til at se Jesus. I dag skal det være.

Jesus kommer forbi ham og kalder på ham. ”Kom ned, Zakæus. I dag skal jeg være gæst i dit hus.” Zakæus må have undret sig. Hvor kender Jesus hans navn fra? Har han hørt rygterne om den store overtolder, som er ekstra god til at opkræve for mange penge hos folk? Hjertet har banket ekstra kraftigt, da han på den måde blev kaldt ud af mængden og ned fra træet. Ville Jesus sætte ham på plads? Skælde ham ud for at udnytte andre mennesker? Eller var der håb om, at rygterne om hans barmhjertighed ikke var overdrevne?

Jesus inviterer sig selv på besøg hos Zakæus. Jesus ved, at Zakæus godt var klar over, at han var udstødt af samfundet, og derfor ikke kunne forvente et besøg af Jesus, en hellig Guds profet. Men Jesus vil på besøg. Han vil noget med Zakæus. Der er et liv, der skal forandres. En skæbne, der skal vendes. Der er synd og skyld, der skal tilgives. Og Zakæus skal vises en ny vej fremad.

Zakæus blev glad. Han kom ned. Han tog imod Jesus i sit hus. Rygterne talte sandt. Jesus var barmhjertig, mere end man kunne forvente. Zakæus har sikkert delt sit livs historie med Jesus. Jesus har fortalt om sit liv til Zakæus, og fortalt om Israels Gud som søger og frelser fortabte mennesker.

Ingen er uden for Jesu rækkevidde. Jesus ønsker at opsøge og frelse alle. Alle som er blevet fanget af tilfældighedernes blinde raseren, og ikke selv har gjort noget for at ende i social udstødelse. Alle som er fanget af deres egne dårlige valg. Alle, som er skyldige og selvforskyldt er udstødte. Alle ønsker Jesus at opsøge og frelse. Alle, som er fanget i dyre huse af rigdom. Dem, som er fanget i sorg. Dem som er fanget i skuffelse over sig selv. Eller i dårlige vaner og livsmønstre. Dem, som føler sig forladt og forrådt af andre mennesker. *Alle* ønsker Gud at opsøge. *Alle* ønsker Gud at frelse. Dengang og i dag.

Zakæus er eksemplet på, hvordan det kan gøres. Hvordan det ser ud, når Gud kalder et menneske, mennesket svarer, og det bliver til en forandring i menneskets liv. En skæbne, som bliver vendt.

Læsningen fra Det Gamle Testamente var inde på det samme. Om den Gud, som vendte Zions skæbne. Der kunne lige så godt have stået Zakæus' skæbne.

Da Herren vendte Zions skæbne, var det, som om vi drømte. Da fyldtes vor mund med latter, vor tunge med jubel. Da sagde man blandt folkene: »Herren har gjort store ting mod dem.« Herren har

gjort store ting mod os, og vi blev glade. Vend vor skæbne, Herre, som strømme i Sydlandet! De, der sår under tårer, skal høste med jubel. Grædende går han ud, mens han bærer såsæden; med jubel vender han hjem, mens han bærer sine neg.

Da Jesus vendte Zakæus' skæbne, var det, som om vi drømte.

Det virker for utroligt. En overtolder. En socialt udstødt landsforræder. En, som har gjort sig rig på andres bekostning. Pludselig ændres hans liv. Pludselig begynder han at give penge til de fattige, endda halvdelen af sin formue. Meget mere end jødernes religiøse lov egentlig kræver. Pludselig begynder han at tilbagebetale firedobbelt, hvad han har afpresset af andre. Meget mere end jødernes religiøse lov egentlig kræver.

En vendt skæbne. Fra pengebegær til gavmildhed. Fra ensomhed til fællesskab med Guds søn. Fra skyldig til tilgivet.

Vi hører at folk i nærheden brokker sig over det. Det virker for utroligt og uretfærdigt. Hvorfor i alverden gæster Jesus den mands hus. Det har han da ikke fortjent. Han har jo fortjent sin udstødelse. Han var skyldig. En tyv. Hvorfor vil Jesus have noget med ham at gøre?

Det virker som en sær surrealistisk drøm. Uden retfærdighed. Uden ordentlighed og anstændighed.

Men det er virkelighed. Jesus viser, at hans barmhjertighed er langt stærkere end menneskers meninger om, hvad der er retfærdighed og anstændigt.

Zakæus var fanget af sine valg og var nu overtolder. Men var ikke uden for Jesu rækkevidde. For han lyttede til Jesu kald. Han kom ned. Han tog imod tilbuddet om besøg af Jesus. Han tog imod tilgivelsen fra Gud og en ny retning i sit liv. Nu skulle han ikke mere være bundet til penge. Nu skulle han ikke mere være fanget i sin selvforskyldte ensomhed. Nu var der vej ud. En vej, som han ikke før havde set. Han havde vænnet sig til at være rig og ensom. Han havde mistet troen på, at det kunne være anderledes.

Zakæus, rig overtolder og socialt udstødt. Det var hans skæbne. Og det kunne han lige så godt vænne sig til, så det gjorde han. Han havde intet håb om, at mennesker kunne tilgive ham og give ham en ny chance. Og når vi hører folks reaktioner på Jesu besøg hos ham, så forstår vi Zakæus. Der virkede virkelig ikke til at være nogen vej ud af det liv. Han var fanget.

Men han var ikke uden for Jesu rækkevidde. Så han blev tilgivet, sat fri og anvist en ny vej af Jesus. Og begyndte at gå den. Begyndte straks at handle anderledes. Han begyndte at være en gavmild rig mand. En ærlig tolder.

Vi kan ligesom Zakæus være fanget af mange andre kombinationer af tilfældigheder og egne valg. Men ingen er uden for Jesu rækkevidde. Alle kan tilgives. Alle liv kan vendes. Alle kan sættes fri.

Alle dårlige valg kan ikke laves om. Men der kan laves stier til Kristus alle steder fra.

Alle livsskæbner kan ikke annulleres. Men Gud kan vende dem.

Alle tårer kan ikke forsvinde og glemmes. Men det vi har sået i tårer kan nogle gange blive høstet under jubel.

Alle de gange vi har svigtet andre mennesker kan ikke laves om. Men det kan blive anderledes fremover.

Det er ikke sikkert, vi slipper for fristelsen fra den synd og skrøbelighed, som særligt virker til at forfølge os. Men der er tilgivelse at få hver gang, vi falder. Og et stadigt håb om forandring.

Det kan virke som en drøm. Uvirkeligt. Set fra dette punkt i vores liv. Og Zakæus ville måske heller ikke have troet, en så stor forandring kunne ske, bare for få dage siden. Men det skete for ham. Og det kan ske for os. Skæbner kan vendes. Liv kan forandres.

Zakæus' liv vidner om det. Mange kristne gennem historien kan vidne om det.

Og mon ikke en del af os kan fortælle om tidspunkter i vores liv, hvor Gud vendte vores skæbne?

Hvor vi pludselig blev kastet ind på en ny livsbane, som vi var uforberedte på, men som viste sig, i Guds gode timing, at blive til velsignelse for os og til gavn for andre?

Eller tidspunkter hvor vi såede under tårer og sorg, og senere fik lov til at høste under jubel og i glæde.

Og vi tænkte: drømmer vi eller er det sandt. Det virker for godt til at være sandt. Men det var sandt.

Så beretningen om Zakæus kan føde en glæde i os. Tænk, hvor stor Guds magt er. At han kan vende en sådan skæbne. At han kan forandre et liv på den måde. Og den kan føde en bøn i os: Gud, vend *vores* skæbne. Gud, forandr *vores* liv!